

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
המחלקה לחינוך והמחלקה לפילוסופיה

השכלה במשבר? ידע מול מיומנות בחינוך

קורס בחירה מתקדם לתלמידי שנה ג' לתואר ראשון במחלקה לחינוך ובמחלקה לפילוסופיה
פתוח לתלמידי תואר שני באישור המרצים

מספר קורס: ____

סמס' ב', תש"פ

יום ה', 10 - 12

ד"ר אורי ליבוביץ
(מחלקה לפילוסופיה)

urileib@bgu.ac.il

בתיאום מראש

בניין 74 חדר 338

ד"ר גדעון דישון
(מחלקה לחינוך)

gdishon@bgu.ac.il

בתיאום מראש

בניין 72 חדר 168

מרצים

דוא"ל

שעות קבלה

משרד

בשנים האחרונות נשמעות טענות חוזרות ונשנות שההשכלה הגבוהה אינה מקנה לסטודנטים את הכישורים המעשיים הנדרשים בעולם העבודה. טענות אלו מייצגות, למעשה, ביקורת כללית על חזון ההשכלה הליברלי שמתרכז בהקניית ידע והרגלי חשיבה מופשטים. האם ביקורות אלו מוצדקות? האם ניתן וצריך ללמד מיומנויות באוניברסיטה (או במערכת החינוך)? ואם כן, האם אלו צריכות להיות ספציפיות או כלליות? בקורס זה נשלב טקסטים מתחומי הפילוסופיה והחינוך כדי לעמוד על ההבדלים העקרוניים בין ידע ומיומנות (לחקור לעומק את הרציונל מאחורי השכלה המבוססת על ידע מול דגש על פיתוח של מיומנויות, וננסה לחשוב כיצד אלה מתקשרים למטרות החינוך באוניברסיטה של ימינו, ובכלל. תלמידים בקורס ידרשו לשלב בין ניתוח מעמיק של המושגים והטענות העומדות בבסיס הדיון אודות מטרות החינוך, לבין הכלה של מושגים/טיעונים אלה לדילמות הקונקרטיות המעסיקות מחנכים ותלמידים בימינו.

מטלות ומדיניות ציונים:

1. קריאה שבועית שוטפת
2. נוכחות חובה
3. 5 מטלות להגשה במהלך הסמסטר (2% לכל מטלה – סה"כ 10% מהציון הסופי)
4. עבודת סיום (90%)

ביבליוגרפיה:

- גוטמן, א. (1987). חינוך דמוקרטי. תל אביב: ספרית פועלים, עמ' 61-35
- הרפז, י. (עורך) (2008). חינוך לחשיבה ביקורתית. ירושלים: מאגנס
- משרד החינוך (2019). פדגוגיה מוטת עתיד 2: מגמות, עקרונות, השלכות ויישומים. ירושלים

- Annas, J. (2012) 'Practical Expertise', in Bengson and Moffett (eds.) *Knowing How: Essays on Knowledge, Mind, and Action*, OUP
- Bakhurst, D. (2018), Practice, Sensibility and Moral Education. *Journal of Philosophy of Education*, 52: 677-694. doi: 10.1111/1467-9752.12329
- Croce, Michel (forthcoming). Exemplarism in Moral Education: Problems with Applicability and Indoctrination. *Journal of Moral Education*: 1-12.
- Dreyfus, H. L. and Dreyfus, S. E. (1991) 'Towards a Phenomenology of Ethical Expertise', *Human Studies* 14(4) 229-250
- Ericsson, K. A. (2006) 'The influence of experience and deliberate practice on the development of superior expert performance', in K. A. Ericsson, N. Charness, R. R. Hoffman, & P. J. Feltovich
- Feyerabend (1975) 'How to Defend Society against Science', *Radical Philosophy* 11: 3-8
- Hand, M., (2006) 'Against autonomy as an educational aim', *Oxford Review of Education*, 32(4): 535-550.
- Kristjánsson, K., (2012) 'Positive psychology and positive education: Old wine in new bottles?', *Educational Psychologist*, 47(2): 86-105
- Labaree, D. F. (2000) 'On the Nature of Teaching and Teacher Education: Difficult Practices that Look Easy', *Journal of Teacher Education*, 51(3) 228-233
- Lave, J. (1991). 'Situating learning in communities of practice' *Perspectives on socially shared cognition*, 2: 63-82
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2018). The future of education and skills: Education 2030. Paris: OECD
- Ryle, G. (1949), *The Concept of Mind*, London: Hutchinson (Reprinted 2009, Routledge), Chapter 2 'Knowing How and Knowing That'
- Robinson, K (2006) TED Talk 'Do Schools Kill Creativity?', https://www.ted.com/talks/ken_robinson_says_schools_kill_creativity?utm_source=whatsapp&utm_medium=social&utm_campaign=tedsread
- Sfard, A. (1998) 'On two metaphors for learning and the dangers of choosing just one' *Educational researcher*, 27(2): 4-13
- Siegel, H. (ed.) (2009) The Oxford Handbook of Philosophy of Education, OUP
- Small, W. (2014) 'Teaching and telling', *Philosophical Explorations*, 17(3): 372-387

רשימת נושאים לפי שבוע (שימו לב: הרשימה טנטטיבית ועשויה להשתנות במהלך הסמסטר. אנא בידקו במודל לפני כל שיעור מה עליכם לקרוא לפני השיעור):

תאריך	נושא השיעור	קריאת חובה (לפני השיעור)
1	מבוא: בין ידיעה למיומנות	• גוטמן (1987)
2	סוגים של ידיעה	• Ryle (1949) Ch. 2
3	פנומנולוגיה של מומחיות	• Dreyfus & Dreyfus (1991)

<ul style="list-style-type: none"> Annas (2012) 	תנאים למומחיות (חקירה פילוסופית)	שער ראשון : מומחיות ומיומנות	4
<ul style="list-style-type: none"> Ericson (2006) 	היבטים פסיכולוגיים על מומחיות		5
<ul style="list-style-type: none"> Lave, J. (1991) Sfard (1998) Carr 'Curriculum and the value of knowledge' (in Siegel (2009)) 	למידה : הוראה מול השתתפות	שער שני : יש בכלל דבר כזה מיומנות כללית?	6
<ul style="list-style-type: none"> Feyerabend (1975) Rorty 'Educating the Practical Imagination: A Prolegomena' (in Siegel (2009)) Robinson (2006) TED Talk 	יצירתיות כמקרה מבחן		7
<ul style="list-style-type: none"> Robertson 'The Epistemic Aims of Education' (in Siegel (2009)) 	על המטרות האפיסטמיות של החינוך	שער שלישי : האם חשיבה היא בעצם מיומנות?	8
<ul style="list-style-type: none"> סיגל, תפיסת הנימוקים של חשיבה ביקורתית (בתוך, הרפז 2008) Feldman 'Thinking, Reasoning, and Education' (in Siegel (2009)) 			9
<ul style="list-style-type: none"> Cuyper 'Educating for Authenticity: The Paradox of Moral Education Revisited' (in Siegel (2009)) Bakhurst (2018) 	מיומנות כמודל לפעילות מוסרית	שער 4 : מיומנויות רגשיות ומוסריות	10
<ul style="list-style-type: none"> שפיר, בשבח הרגשות הקוגניטיביים (בתוך הרפז, 2008) Kristjánsson (2012) 	רגשות וקוגניציה – הילכו השניים יחדיו?		11
<ul style="list-style-type: none"> פדגוגיה מוטת עתיד (2018) OECD (2018) 	חינוך בעולם משתנה? דיון פילוסופי ביקורתי	לאן ממשיכים מפה?	12
	סיכום		13